هفته‌نامه اجتماعی-اقتصادی-فرهنگی-ورزشی استانهای فارس و کرمان
صاحب‌امتیاز و مدیر مسئول: غلامرضا شعبان پور / سردبیر: امین رجبی / زیر نظر شورای نویسندگان
نشانی: فارس / نی‌ریز / خیابان طالقانی / مؤسسه فرهنگی هنری کوثر نورتارم / طبقه سوم
شماره‌های تماس: (دفتر) ۰۷۱۵۳۸۳۰۹۰۳ / (همراه) ۰۹۱۷۸۰۰۱۸۰۸ / (آگهی‌ها) ۰۹۳۰۷۳۱۱۸۰۸

نی‌ریزان فارس هفته‌نامه

neyrizanfars.ir
neyrizanfars@gmail.com
issn:2383.-3238
۰۹۱۷۸۰۰۱۸۰۸
@neyrizanfars
چاپ: چاپخانه عصر مردم / شمارگان: ۱۲ هزار نسخه

صفحه آخر
۱۱ آمرداد ۱۴۰۵ / شماره ۵۹۴

اکبر عبدی؛ کمدین هزار چهره ایران

محمد جلالی، نی‌ریزان فارس:

گاهی یک بازیگر فقط مردم را می‌خنداند، اما گاهی بازیگری پیدا می‌شود که با هر خنده، بخشی از فرهنگ یک ملت را نیز روایت می‌کند. اکبر عبدی از همین دسته دوم بود؛ هنرمندی که اگر نامش را از تاریخ سینمای طنز ایران حذف کنیم، بخشی از حافظه جمعی چند نسل نیز پاک خواهد شد.

طنز در سینمای ایران، برخلاف تصور رایج، صرفاً ابزاری برای سرگرمی نیست. پژوهشگران سینمای ایران، ریشه‌های آن را در نمایش‌های سنتی، تقلید، سیاه‌بازی و حتی فیلم‌فارسی جست‌وجو می‌کنند؛ جریانی که در گذر زمان به بستری برای نقد اجتماعی و بازتاب زندگی روزمره مردم تبدیل شده است. در چنین بستری، اکبر عبدی تنها یک بازیگر کمدی نبود؛ او «بازیگر نقش» بود، نه «بازیگر تیپ».

ویژگی ممتاز عبدی، توانایی شگفت‌انگیز او در تغییر چهره، صدا، زبان بدن و حتی هویت شخصیت است. بسیاری از بازیگران کمدی، در تمام آثارشان نسخه‌ای تکرارشونده از خود را بازی می‌کنند، اما عبدی در هر فیلم، انسانی تازه خلق می‌کند؛ از نوجوانی ساده‌دل تا پیرمردی سالخورده، از مردی روستایی تا زنی باورپذیر. این انعطاف، او را به یکی از کم‌نظیرترین بازیگران تاریخ سینمای ایران تبدیل کرده‌است.

اگر بخواهیم او را با بزرگان کمدی جهان مقایسه کنیم، شباهت‌هایی با Charlie Chaplin در استفاده از زبان بدن، با Peter Sellers در تغییر شخصیت، با Robin Williams در انرژی بازی و با Jim Carrey در انعطاف چهره و میمیک دیده می‌شود. با این حال، اکبر عبدی هرگز تقلیدی از این چهره‌ها نبوده است؛ او محصول فرهنگ ایرانی است و کمدی‌اش از کوچه‌ها، لهجه‌ها، روابط خانوادگی و زیست اجتماعی مردم ایران جان می‌گیرد.

یکی دیگر از ویژگی‌های مهم عبدی، عبور از مرز میان کمدی و درام است. او ثابت کرده که خنده و اندوه دو روی یک سکه‌اند و یک بازیگر بزرگ می‌تواند مخاطب را در فاصله‌ای کوتاه، از قهقهه به تأمل و حتی اشک برساند. همین توانایی، ارزش هنری آثار او را فراتر از فروش گیشه قرار می‌دهد.

البته سینمای طنز ایران نیز در سال‌های اخیر با چالش تکرار، شوخی‌های مصرفی و وابستگی به فروش مواجه شده است؛ مسئله‌ای که بسیاری از پژوهشگران سینما نیز به آن اشاره کرده‌اند. در چنین شرایطی، مرور کارنامه اکبر عبدی یادآور این حقیقت است که کمدی، پیش از آنکه مجموعه‌ای از شوخی‌های زودگذر باشد، هنری مبتنی بر شخصیت‌پردازی، مشاهده دقیق جامعه و مهارت بازیگری است.

اکبر عبدی فقط یک کمدین موفق نبود؛ او

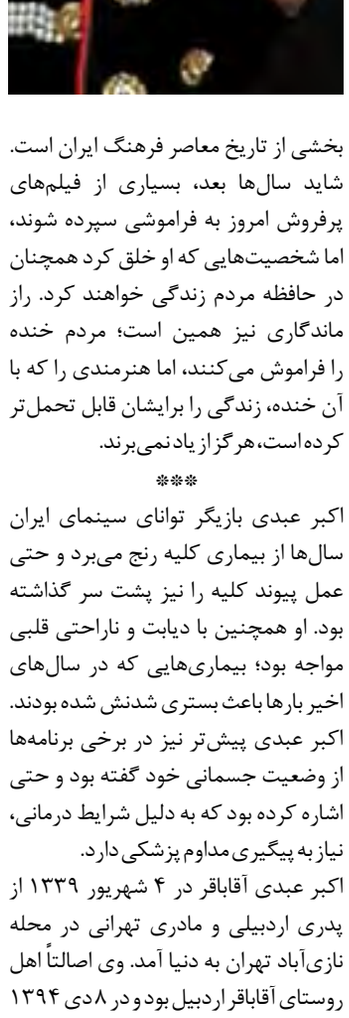

بخشی از تاریخ معاصر فرهنگ ایران است. شاید سال‌ها بعد، بسیاری از فیلم‌های پرفروش امروز به فراموشی سپرده شوند، اما شخصیت‌هایی که او خلق کرد همچنان در حافظه مردم زندگی خواهند کرد. راز ماندگاری نیز همین است؛ مردم خنده را فراموش می‌کنند، اما هنرمندی را که با آن خنده، زندگی را برایشان قابل تحمل‌تر کرده‌است، هرگز از یاد نمی‌برند.

***

اکبر عبدی بازیگر توانای سینمای ایران سال‌ها از بیماری کلیه رنج می‌برد و حتی عمل پیوند کلیه را نیز پشت سر گذاشته بود. او همچنین با دیابت و ناراحتی قلبی مواجه بود؛ بیماری‌هایی که در سال‌های اخیر بارها باعث بستری شدنش شده بودند. اکبر عبدی پیش‌تر نیز در برخی برنامه‌ها از وضعیت جسمانی خود گفته بود و حتی اشاره کرده بود که به دلیل شرایط درمانی، نیاز به پیگیری مداوم پزشکی دارد.

اکبر عبدی آقاباقر در ۴ شهریور ۱۳۳۹ از پدری اردبیلی و مادری تهرانی در محله نازی‌آباد تهران به دنیا آمد. وی اصالتاً اهل روستای آقاباقر اردبیل بود و در ۸ دی ۱۳۹۴ از سوی رئیس شورای شهر اردبیل به او کلید طلایی اردبیل تقدیم شد.

او در ۲ آمرداد همین سال در سن ۶۶ سالگی درگذشت.

روحش شاد و نامش گرامی...